

Οι κάτοικοι της Αφησιάς αναβίωσαν τον ξεριζωμό των παππούδων τους

/ [Επικαιρότητα](#)

Με τα λιγοστά προσωπικά τους είδη στριμωγμένα μέσα σε αυτοσχέδιους μπόγους και κρατώντας τις εικόνες των Αγίων σφιχτά στην αγκαλιά τους, οι πρόσφυγες από τη [Αφησιά](#), κατεβαίνουν με βήμα βαρύ και βλέμμα γεμάτο αβεβαιότητα αλλά και ανακούφιση συνάμα, στην παραλία της Σάρτης. Η κούραση είναι αποτυπωμένη στα πρόσωπά τους από το πολύωρο ταξίδι μέσα στη θαλασσοδαρμένη από τα κύματα βάρκα, όμως τα κύματα της ζωής που τους χτύπησαν είναι ακόμη μεγαλύτερα. Μόλις πατούν στη στεριά, ακουμπούν τα πράγματα στην ακτή και ξεποσταίνουν. Αυτή είναι η νέα τους πατρίδα.

Οι σκηνές θυμίζουν κινηματογραφική ταινία, όμως οι πρωταγωνιστές δεν είναι ηθοποιοί, αλλά πολίτες που ζουν και εργάζονται στη Σάρτη. Όλοι τους είναι απόγονοι των προσφύγων που έφτασαν στην περιοχή. Μπήκαν στα «ρούχα» των παππούδων και γιαγιάδων τους και αποτύπωσαν με γλαφυρό τρόπο τη φρίκη της

προσφυγιάς που εκείνοι βίωσαν.

Ένας απ' αυτούς ο 28χρονος Βασίλης Παπαζαχαρίας, που ζει κι εργάζεται στην περιοχή και για μία μέρα κλήθηκε να ...γίνει ο συνονόματος προπάππους του. Εκείνος που μόλις στα είκοσί του χρόνια έφυγε μαζί με τους υπόλοιπους πρόσφυγες από τη Αφησιά, έναν αιώνα πριν. Ο Βασίλης κατέβηκε από τη βάρκα κρατώντας με τον αδερφό του το μπαούλο με την εικόνα της Παναγιάς της Ελεούσας και με το μυαλό φορτωμένο με τις θύμησης και εικόνες που του τις περιέγραψαν οι συγγενείς του.

«Ένιωθα δέος μέσα στο καΐκι και έντονη συναισθηματική φόρτιση. Δεν αισθάνθηκα ότι είμαι σε ρόλο πρόσφυγα, αλλά ότι είμαι εγώ πρόσφυγας», λέει, με τρεμάμενη φωνή, μιλώντας στο Αθηναϊκό/Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, καθώς περιγράφει τις στιγμές που φτάνει με το καΐκι στην ακτή.

«Έβλεπα την παραλία του χωριού που γεννήθηκα και αισθανόμουν σαν να την αντίκρισα για πρώτη φορά. Τόσο πρωτόγνωρη και ταυτόχρονα τόσο οικεία, τόσο ίδια και τόσο δική μας. Έβλεπα μια παραλία άδεια, έναν τόπο γυμνό και άδεντρο, όπως τότε ο προπάππους μου. Μονάχα τα μάτια μου έπιασαν τη μορφή δυο καλόγερων από το μοναστήρι που μας περίμεναν, ακριβώς όπως περίμεναν τότε τους προγόνους μας.

Όπως λέει, διέγραψε για λίγες ώρες το σήμερα, τον πολιτισμό και έβλεπε μόνο όσα από μικρός έμαθε από τις διηγήσεις των προσφύγων. Κρατούσε μάλιστα το ίδιο σφιχτά με προπάππου του, το μπαούλο με τις εικόνες. «Ο προπάππους μου, που τον φώναζαν τότε Ζαχαράκη, έλεγε ότι καθώς ήρθαν στη Σάρτη τους περίμεναν δυο καλόγεροι. Ήταν αρκετά τα άτομα που έπρεπε να μείνουν στο Μετόχι και λίγες οι παροχές με πολλές τις ανάγκες», σημειώνει, ενώ μέσα του είναι ανεξίτηλα χαραγμένα τα λόγια τους. Πώς έβλεπαν την προσφυγιά, τι έλεγαν στα παιδιά και τα εγγόνια τους... «Ξέρεις τι θα πει προσφυγιά; Η βαριά αυτή λέξη. Προσφυγιά είναι να φοράς το ίδιο παντελόνι για τόσες μέρες που να έχει λιώσει πάνω σου».

Από το νησί κοντά στον Μαρμαρά αναχώρησαν οι οικογένειες πριν από εκατό χρόνια. Τρία μερόνυχτα φόρτωναν το καράβι για να φτάσει στη Χαλκιδική και έφυγαν ειρηνικά, όπως έχουν αφηγηθεί στους δικούς τους ανθρώπους. Πήραν όλα τα εικονίσματά τους, ελάχιστα προσωπικά είδη και πολλές αναμνήσεις. Το νησί τους ήταν το τελευταίο που άδειασε από Έλληνες.

Ένα μνημείο για τους προγόνους τους

«Ένα όνειρο ζωής έγινε πραγματικότητα. Ένα μνημείο για τους προγόνους μας, που δημιούργησαν το χωριό μας, ήταν υποχρέωσή μας», λέει, μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, ο πρόεδρος του πολιτιστικού συλλόγου Αφησιάς, Νικόλαος Πετσάβας, ο οποίος εξηγεί ότι μαζί με το μνημείο θέλησαν να ζήσουν έστω και στο ελάχιστο τον πόνο των προσφύγων, τα βάσανα και τις ελπίδες τους.

«Αποφασίσαμε να κάνουμε την αναπαράσταση και οι συμμετέχοντες σε αυτήν -όλοι απόγονοι προσφύγων- δεν χρειάστηκαν ιδιαίτερη προετοιμασία για να αποδώσουν το συγκλονιστικό αποτέλεσμα που αντικρίσαμε. Ακολούθησαν τις γενικές οδηγίες μου, αλλά οι αφηγήσεις των παππούδων τους ξαναζωντάνεψαν με το που μπήκαν στις βάρκες. Πίστεψαν για λίγα λεπτά πως ήταν και οι ίδιοι πρόσφυγες. Ακόμη κι εγώ δεν ξέρω τι λέξεις και φράσεις χρησιμοποίησα για να κάνω την αφήγηση της σκηνής. Δεν ήμουν εκεί, είχα χαθεί σε έναν άλλο κόσμο, είχα μεταφερθεί σε μία άλλη εποχή και έβλεπα μπροστά μου τους παππούδες μου να πατάνε τα χώματα της καινούριας τους πατρίδας», σημειώνει ο κ. Πετσάβας.

Περισσότεροι από 25 νέες και νέοι μπήκαν στις βάρκες, σε μια εκδήλωση που σκόρπισε ρίγη συγκίνησης, έξυσε πληγές που παραμένουν ανοιχτές και θύμισε στους νεότερους τη σημαντική πτυχή αυτή της ιστορίας των προσφύγων. «Σε λίγους μήνες συμπληρώνονται ακριβώς εκατό χρόνια από τη μέρα που οι πρόγονοί μας αποβιβάστηκαν σε αυτό ακριβώς το σημείο που βρισκόμαστε σήμερα, την

παραμονή των Χριστουγέννων του έτους 1924 (24 Δεκεμβρίου). Κάθε σημείο στο μνημείο έχει το δικό του συμβολισμό», αναφέρει ο πρόεδρος του πολιτιστικού συλλόγου Αφησιάς.

Ο κ. Πετσάβας συγκρατεί με δυσκολία τα δάκρυά του, όταν θυμάται τα λόγια των παππούδων. Τις κουβέντες που έλεγαν μεταξύ τους τότε, εκατό χρόνια πριν. «Φτάσαμε σε αυτό το μέρος που το λένε Σάρτη. Εδώ θα ρίξουμε άγκυρα. Θα είναι το τελευταίο μας λιμάνι. Εξήντα οικογένειες, οι άλλοι θα έρθουν αργότερα. Φαίνεται καλό. Έχει τόπο να φτιάξουμε τα αμπέλια μας και η θάλασσα λένε έχει πολλά ψάρια. Είναι παράξενο το πόσο η παραλία αυτή μοιάζει με του χωριού μας. Έχει δύο μοναστήρια εδώ», έλεγαν, όταν έφταναν στο λιμάνι.

Στο μνημείο που στήθηκε στην παραλία πριν από λίγες ημέρες, όλα έχουν ένα συμβολισμό. Στα αριστερά η άγκυρα, γιατί εκεί ήταν το τελευταίο τους λιμάνι. Στα δεξιά μία ελιά, γιατί εκεί αποφάσισαν να βγάλουν ρίζες και να πετάξουν τα κλαδιά τους. Ολόγυρα στο μνημείο 120 λευκές τριανταφυλλιές. Μία για κάθε οικογένεια. Για κάθε οικογένεια που έβγαλε ρίζες και άνθισε σε αυτό τον τόπο.

«Καταλήγοντας προς τη θάλασσα, το σημείο που πρέπει να σταθούμε. Να κλείσουμε τα μάτια να τους δούμε να έρχονται, να αισθανθούμε τον πόνο τους και τις ελπίδες τους. Να τους ευχαριστήσουμε και να αναλογιστούμε πόσο ευλογημένοι είμαστε», καταλήγει ο πρόεδρος του πολιτιστικού συλλόγου.

(Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ)